

Sprawozdanie z konsultacji społecznych **projektu *Strategii rozwoju Miasta i Gminy Góra Kalwaria do 2030 roku***

Obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych przy opracowaniu lokalnej strategii rozwoju wynika z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1057), zgodnie z którym *projekt strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy podlega konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie*. Ponadto zgodnie z art. 10e i 10f ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2022 poz. 559) rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dnia 27 kwietnia 2022 roku Rada Miejska Góry Kalwarii podjęła uchwałę Nr LXXI/633/2022, w której określiła szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii, w tym tryb konsultacji. Procedura opracowania strategii, jak również konsultacje społeczne dotyczące projektu strategii, zostały przeprowadzone zgodnie z ustawą oraz podjętą uchwałą rady miejskiej w trybie umożliwiającym partycypację społeczną. Konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy zostały prowadzone zgodnie z art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz Uchwałą nr XXXI/265/2016 Rady Miejskiej Góry Kalwarii z dnia 22 czerwca 2016 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Góra Kalwaria.

Projekt ***Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Góra Kalwaria do 2030*** w wersji elektronicznej był udostępniony na stronie internetowej w specjalnie dedykowane zakładce <https://bip.gorakalwaria.pl/wiadomosci/dzial/6079>. Do projektu Strategii został opracowany i udostępniony na stronie internetowej wzór formularza, za pomocą którego można było składać uwagi. Swoje uwagi/sugestie/komentarze interesariusze mogli przysyłać na adres strategia@gorakalwaria.pl lub wypełniony i wydrukowany formularz dostarczyć do Kancelarii Urzędu Miasta i Gminy, ul. 3 Maja 10, 05-530 Góra Kalwaria. Konsultacje trwały od 7 grudnia do 5 stycznia, w ich trakcie 20 grudnia o godz. 18.00 w ratuszu (w sali ślubów) odbyło się otwarte spotkanie dla wszystkich zainteresowanych udziałem w dyskusji na temat projektu Strategii. Termin spotkania została ogłoszony wraz z rozpoczęciem konsultacji.

Podsumowanie wyników przeprowadzonych konsultacji

W czasie trwania procesu konsultacji społecznych wpłynął jeden wypełniony formularz składania uwag.

str.	Treść uwagi/sugestii	Propozycja nowej treści i/lub korekty treści	Rozpatrzenie uwagi/sugestii
33	Sugeruję skupić się na transporcie zbiorowym w większym stopniu niż ścieżkach rowerowych. Transport z miasta i okolic do dworca kolejowego w Górze Kalwarii zwiększyłby liczbę osób podróżujących do Stolicy lub Piaseczna tym samym ograniczając emisję spalin z aut osobowych. Ścieżki rowerowe w naszym klimacie niestety nie powodują, że ludzie przesiadają się na rowery z aut. Pełnią one więc jedynie funkcję sportowo-rekreacyjną. Warto rozważyć autobusy szkolne kursujące np. około 8.00, około 12.30, około 15.30 kiedy dzieci rozpoczynają bądź kończą lekcje. Z uwagi na horrendalne koszty zakupu aut elektrycznych nie uważam aby stacje do ich ładowania były efektywnie wykorzystane do roku 2030 w przypadku aut prywatnych właścicieli.	- Zwiększenie spójności w zakresie komunikacji wewnątrzgminnej (rozwój komunikacji publicznej w tym autobusów szkolnych i transportu z i do dworca kolejowego w Górze Kalwarii) - Utworzenie stałych tras cyklicznie krążących małych, kilkunastoosobowych pojazdów wewnątrz gminy oraz do najbliższych miejscowości przesiadkowych- np.: Konstancin, Piaseczno (w tym wypadku warto rozważyć pojazdy elektryczne lub inne)	Przyjęte w całości, zapis poddano tylko redakcji stylistycznej w kontekście zapisu całego kierunku działań
33	Są w gminie szkoły, w których nie ma stołówki ani świetlicy. Ludność lokalna nie ma gdzie się spotkać i nie ma miejsca gdzie można zorganizować coś wspólnie.	- Zapewnienie miejsc w szkole do spędzania czasu poza lekcjami i zjedzenia ciepłego posiłku w godziwych warunkach - Stworzenie miejsca w miejscowościach wiejskich gdzie dorośli i dzieci mogą spotkać się na wspólne zajęcia, zorganizować skupiające ludność lokalną wydarzenia np. wyprzedaże garażowe, zajęcia kreatywne, warsztaty z gotowania, rysowania, ćwiczenia fizyczne w małych grupkach, wymiana/sprzedaż	Przyjęto częściowo – tzn. rozszerzono zapis w celu operacyjnym dodając kierunki działań: - Zapewnienie miejsc spędzania czasu poza lekcjami w budynkach szkół - Zapewnienie możliwości (w tym lokalowych) spędzania wolnego czasu jako zajęć międzypokoleniowych (np. zajęcia kreatywne, warsztaty z gotowania, rysowania, ćwiczenia fizyczne w małych grupkach, wymiana/sprzedaż rękodzieła lub przetworów)

		rękodzieła przetworów etc	lub	
--	--	------------------------------	-----	--

Ponadto w formie e-maili wpłynęły opinie (cytowane są w oryginalnym zapisie, nie zmieniono w nich także błędnej daty spotkania, podanej przez interesariusza) – ***pogrubioną kursywą oznaczono ustosunkowanie się do uwag/opinii/komentarzy (o ile było to możliwe i o ile odnosiły się do Strategii a nie np. ogólnie polityki gminy, czy długofalowej polityki informacyjnej)***:

- *(usunięto imię adresata w celu anonimizacji)* skoro pytasz, pozwól że odniosę się pokrótce i krytycznie do sformułowanej wizji rozwoju gminy, określonej w projekcie dokumentu, która stanowi jego kwintesencję. Akurat w tym jednym spotkaniu roboczym (na temat wizji), przypadkowo wziąłem udział. "Miasto i Gmina Góra Kalwaria w 2030 roku jest gminą: gotową na zmiany, reagującą na wyzwania płynące z otoczenia i wnętrza gminy, wychodzącą naprzeciw potrzebom mieszkańców i lokalnej gospodarki, rozwijającą się w sposób zrównoważony. To dobre miejsce do życia!"

Te dwa zdania - nie są wizją gminy, tylko życzeniem określonych zachowań - "Reagująca", "wychodząca na przeciw". W pozostałej treści jest tylko mowa o zrównoważonym rozwoju, który jest obowiązkowy w skali kraju, co wynika z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Tak więc, nie ma tu żadnego elementu charakterystycznego dla Góry Kalwarii i wyróżniającego nas. Usłyszałem jednak niedawno, że strategia jest nam potrzebna przede wszystkim do pozyskiwania pieniędzy zewnętrznych. Pod tym kątem nie zgłaszam uwag, bo tym, którzy te pieniądze będą przydzielać, do oceny wniosku potrzebne będą - słowa klucze, wynikające z aktualnych doktryn, wytycznych i prerogatyw, a w tym zakresie nie mam nic do zaproponowania – ***dziękujemy za zgłoszoną opinię, na spotkaniu otwartym z interesariuszami podano kilka powodów opracowywania Strategii, wiążąc je z funkcjami jakie ten dokument pełni (są one także przedstawione na str. 4 Strategii). Pozyskiwane funduszy było jednym z nich, a nie jedynym. Ale jak wynika z treści komentarza, wiedza nt. tego po co potrzebna jest Strategii nie wynika z informacji przedstawionych na spotkaniu z interesariuszami, a do innych trudno jest się odnosić w ramach procesu konsultacji.***

- Mam niekłamaną przyjemność czytając kolejne strategie rozwoju gminy Góra Kalwaria. Są trzy - z 2002 (sprzed przystąpienia Polski do UE), 2013 (dyskwalifikującą poprzednią strategię głównie ze względu na nieprzystawalność jej do procesu pozyskiwania funduszy oraz niespójność z nowo powstałymi wytycznymi tzw wyższego szczebla) oraz ostatni projekt w żaden sposób nie odnoszący się do poprzednich dokumentów i posiadający jedną, niezaprzeczalną zaletę. On jest. Spełnia wymogi formalne pozwalające ubiegać się o dotacje UE, samorządowe i budżetowe. I to w zasadzie jest jedyna jego zaleta i temu celowi fakt jego zmartwychwstania temu ma służyć. – ***Projekt Strategii powstał zgodnie z wytycznymi Poradnika praktycznego opracowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej „Strategia rozwoju gminy”, luty 2021, <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-krok-po-kroku--podrecznik-dla-gmin>. Zgodnie z zaleceniami przed przystąpieniem do opracowania Strategii opracowywana jest Diagnoza rozwoju społeczno-gospodarczego. Dokument taki został opracowany, jest bardzo obszerny i obejmuje także ocenę stopnia aktualności celów zapisanych w poprzedniej Strategii (ocena ta powstała m.in. w oparciu o badanie ankietowe skierowane do interesariuszy – różnych ich grup). Jak kilkakrotnie podkreślano na spotkaniu z interesariuszami, dokumenty te tj. Diagnozę i Strategię należy analizować w całym procesie jako uzupełniające się – na str. 4 Strategii wyraźnie wskazano, że taki dokument (Diagnoza) był opracowany.***

Założmy przez chwilę, że ten dokument mający stać się w niedługim czasie lokalnym prawem (uchwałą Rady Gminy),

A czego nie ma?

Monitoringu działań i wdrożeń wynikających z przyjętej strategii w 2013 -2020 roku. Dojmującym brakiem przy starcie nowej strategii na poziomie proponowanych wskaźników jest w zasadzie zerowa wiedza na temat ich wartości w momencie startu jak na przykład dostęp do szerokopasmowego Internetu – stan aktualny tzn liczba gospodarstw domowych posiadających taki dostęp TERAZ. Takich danych ani w strategii nie ma. Jak więc monitorować taki wskaźnik nie znając jego wartości początkowej? Ww. uwaga dotyczy w zasadzie wszystkich proponowanych wskaźników. – ***odpowiedź jak powyżej w Diagnozie wykonano dynamiczną analizę wskaźnikową we wszystkich obszarach tematycznych zalecanych przez Poradnik opracowany przez Ministerstwo – mamy więc pełen obraz wskaźnikowy gminy Góry Kalwaria, do którego odnosi się Strategia. System monitorowania zaproponowany w***

Strategii ma odnosić się strictly do działań w niej zapisanych, a nie całej polityki rozwoju gminy, dlatego większość wskaźników zapisano w taki sposób, że pokazują dynamikę np. rok do roku.

Poważnego potraktowania adresatów/interesariuszy. Jak powszechnie przyjmuje się strategia rozwoju terytorialnego posiada 3 główne grupy odbiorców:

- ✓ mieszkańców (aktualnych i potencjalnych), których mając na uwadze projektowanie zmiany w pożądanym kierunku należałoby zapytać o ocenę aktualnego stanu rzeczy oraz o stan oczekiwany (***były takie pytania w ankiecie skierowanej do wszystkich interesariuszy przy opracowaniu Diagnozy – była to ankieta internetowa, dostępna przez miesiąc, którą wypełniło 158 osób – nie było to oczywiście badanie reprezentatywne***). W takim samym zakresie potrzebne byłoby pozyskanie opinii potencjalnych mieszkańców. Chętnie przeczytałbym w projekcie raport z rzetelnie wykonanych, poprawnych metodologicznie, reprezentatywnych badań opisujących istniejący stan oraz ich oczekiwania. Jeśli się nie mylę, to NIGDY w historii gminy nie zostały zamówione i przeprowadzone reprezentatywne badania opinii mieszkańców gminy i zlecone przez włodarzy tejże na jakikolwiek temat.
- ✓ biznes (aktualny i potencjalny), którego opinię nt stanu i zmian należałoby poznać w sposób jak powyżej,
- ✓ turystów (aktualnych i potencjalnych) - zakres opinii i metoda jak wyżej.

- trudno tę uwagę odnieść do Strategii, której elementem nie było badanie opinii mieszkańców – rozumiemy, że jest to uwaga do prowadzenia polityki rozwoju przez gminę. W tym kontekście warto wskazać, że w Strategii zapisano kierunek działań „identyfikacja potrzeb mieszkańców przez okresowe badania np. typu panel obywatelski” (w celu operacyjnym wdrażanie zasad zarządzania partycypacyjnego)

Niebanalnej wizji rozwoju. Obecnie zaprezentowana wizja jest delikatnie mówiąc – ogólnikowa. Taką wizję z równym powodzeniem można byłoby sprzedaż Krosnu na Podkarpaciu oraz Świnoujściu. Banał kreowany na wizję rozwoju prowadzi w prosto do trywialnych strategii/celów.

- Wizja jest wynikiem kompromisu m.in. wynikającego z bardzo zróżnicowanego podejścia zaprezentowanego przez różnych interesariuszy w czasie warsztatów prowadzonych w ramach opracowywania Strategii – podsumowując prezentowane na nich były dwa skrajne stanowiska – bardzo szczegółowej wizji z zapisanymi wręcz

calami do osiągnięcia w ramach wizji i bardzo ogólnej dającej możliwości elastycznego reagowania na zmieniającą się rzeczywistość.

Prostej linii prowadzącej do stworzenia marki Góra Kalwaria, jest strategii w tym strategii komunikacji marki. W tym miejscu podkreślić należy, że brak atrakcyjnej marki nawet jeśli komunikacja marki jest bez zarzutu, prowadzi do pasywności interesariuszy. Dowodem na to jest niska, żeby nie powiedzieć żadna frekwencja na spotkaniu 18.12.2022 oraz dające się zauważyć opinie nt stopnia poinformowania mieszkańców (w tym przypadku). - *spotkanie odbyło się dnia 20 grudnia, było na nim obecne 14 osób, rozumiemy, że jest to uwaga do polityki informacyjnej urzędu. Mając na względzie wagę aspektów komunikacji i partycypacji społecznej w Strategii sformułowano cel operacyjny „wdrażanie zasad zarządzania partycypacyjnego”*

Ram finansowych powiązanych w ze strategią w sposób rozsądny tj taki, który pokazuje jak ROZWÓJ, czyli zmiana w liczbie podatników od nieruchomości, liczbie firm zarejestrowanych w gminie, turystów odwiedzających gminę dynamizuje zamożność mieszkańców i dynamikę niezbędnych bieżących inwestycji samorządowych. - *ramy finansowe dla Strategii zostały przedstawione bardzo dokładnie, jak na charakter dokumentu jakim jest Strategia (co nie jest standardowym rozwiązaniem, a podejściem autorskim stosowanym przez zespół opracowujący dokument)*

Co w takim razie jest?

Trzeci historycznie dokument pod nazwą STRATEGIA rozwoju Góry Kalwarii, który nie jest de facto strategią, ale materiałem pomocniczym (niestety – niezbędnym), służącym pozyskaniu dodatkowego finansowania na bieżące potrzeby gminy Góra Kalwaria. Najprawdopodobniej nie jest to wina ani zła wola autorów, lecz cel zamawiającego taki dokument. Paradoks polega na tym, że „czynnik społeczny” „interesariusz” traktuje prośbę o opinię nt przedstawionego projektu z należytą powagą i stara się zobaczyć w nim tą strategię, czyli coś, czego nie ma. Prawdziwym pytaniem byłoby pytanie o to, czy przy pomocy takiego dokumentu uda się zdobyć dodatkowe finansowanie czy nie. Ale oficjalnie nikt takiego pytania nie zadaje więc zgodnie z prawami społecznymi to pytanie nie istnieje.

Jeśli wierzyć ekstrapolacji używanej w strategii rozwoju do opisywania stanów przyszłych bagatelizując jednocześnie COVID-19, wojnę na Ukrainie oraz rozpoczynający się kryzys ekonomiczny, to zarządzanie Górą Kalwarią w niedalekiej przyszłości będzie polegać umiejętnym zarządzaniu geriatrycznym populizmem

wspartym przez kompetencje związane z *fund rising* raczej niż na odważnej lokalnej polityce społecznej i gospodarczej. Tego osobiście wolałbym uniknąć. – **wypowiedź traktujemy jako szeroką opinię o polityce rozwoju gminy**

Podsumowanie dyskusji jako odbyła się na otwartym spotkaniu z interesariuszami. W toku dyskusji pojawiały się pytania dotyczące wątków diagnostycznych – wyjaśniono, że Diagnoza rozwoju społeczno-gospodarczego była osobnym elementem procesu i jest dostępna jako odrębny dokument obejmujący bardzo dokładną analizę, wszystkich wymaganych aspektów tematycznych.

Zgłoszono uwagę, że położenie blisko Warszawy traktowane jest jako bariera podczas gdy powinno być szansą rozwoju. W Strategii nie sformułowano analizy SWOT (nie jest to konieczne, a zespół pracuje swoją autorską metodą), posłużono się metodą wielostopniowego określania problemów i potrzeb rozwojowych. W tabelach gdzie przedstawiono rangowanie przedstawiono Zidentyfikowane bariery/wyzwania – jak wynika z tekstu powyżej tabel są to czynniki i bariery. Ponieważ być może dla interesariuszy ten zapis może być niejasny (i stąd najprawdopodobniej wynikało pytanie) do tekstu Strategii na początku rozdziału 3. wprowadzono definicje wyzwania i w przypisie do tabel oznaczono wyraźnie, że mowa jest też o wyzwaniach, a wyzwania nie są barierami.

Zgłoszono, że zbyt mało w Strategii zaakcentowane są konieczne działania na rzecz dostępnością komunikacyjnej zewnętrznej (szczególnie połączenia z Warszawą) i wewnętrznej – w toku dyskusji uzyskano od przedstawicieli gminy informacje nt. prac nad planem zrównoważonej mobilności województwa i udziale przedstawicieli gminy w tych pracach. W samej Strategii gminy wzmocniono zapisy dotyczące komunikacji, szczególnie wewnętrznej.

Długa dyskusja dotyczyła potrzeby doszczegółowienia w celach dotyczących turystyki na terenie gminy Góra Kalwaria oraz wpisania konkretnych miejsc jako atrakcji turystycznych i działań w zakresie turystyki. Taka dyskusja miała też miejsce na warsztatach, w ramach których opracowywane były założenia celów. Ponieważ część z uczestników spotkania z interesariuszami w dniu 20 grudnia była też obecna na warsztatach prowadzonych w październiku, to przedstawiane zostały racje i rozwiązania wypracowane przez interesariuszy już w czasie tych warsztatów i uzasadnienie odejścia od bardzo szczegółowych zapisów. W toku dyskusji zaproponowano rozwiązanie, które zaakceptowały obie grupy dyskutantów. Do celów strategicznych wprowadzono krótkie opisy, w których pojawiając się przykładowe

miejsca i atrakcje turystyczne (ale nie ich katalog zamknięty), w oparciu o które może być budowana marka terytorialna.

Zgłoszono uwagę o potrzebie systemu monitoringu – w odpowiedzi wskazano na rozdział 10 Strategii, w którym przedstawiony jest system monitorowania i propozycja wskaźników.

Zgłoszono propozycję uzupełnienia zapisów związanych z rozwojem przedsiębiorczości, także w kontekście e-usług i e-gospodarki – wprowadzono do dokumentu postulowane dodatkowe zapisy.

Duża część dyskusji na spotkaniu z interesariuszami nie dotyczyła samej Strategii jako dokumentu, a raczej procesów jakie mają miejsce na terenie gminy. Podnoszone przez interesariuszy kwestie w istotny sposób wiążą się z zarządzaniem partycypacyjnym, a pośrednio także ze Strategią. Dyskutowano o strategii komunikacji i informacji prowadzanej przez urząd oraz o niewielkim zaangażowaniu niektórych grup interesariuszy. Drugi nurt dyskusji dotyczył kreowania warunków dla tworzenia silnego zbiorowego, lokalnego lidera, który będzie gwarantem realizacji zapisów Strategii. Trzeci wątek, najbardziej szczegółowy, dotyczył zasad funkcjonowania funduszu sołeckiego na terenie gminy.